

Україна - єдина країна

Вчитель: 1991 рік в житті українського народу — знаменний: Україна після століть боротьби знову стала незалежною державою. Україна тричі здобувала самостійність (за Богдана Хмельницького, під керівництвом В. Винниченка та М. Грушевського). Першим кроком до волі було проголошення 16 липня 1990 року Декларації про державний суверенітет України. У цьому документі визначені головні напрями політичної діяльності Української держави, але реальних прав Україна не отримала.

Тільки після підтвердження на Всеукраїнському референдумі Акту про незалежність України, прийнятого 24 серпня 1991 року, світ сприйняв появу нової незалежної держави. Цим документом від 24 серпня 1991 року затверджена офіційна назва нашої держави — «Україна».

Наступним рішенням українського парламенту відновлені історичні символи нашої держави:

Прапор (жовто-блакитний);

Герб (тризуб);

Гімн («Ще не вмерла Україна», музика Михайла Вербицького, слова відомого географа ХІХ століття Павла Чубинського).

Наша сучасна держава займає площу 603,7 тис. км² і є найбільшою за розмірами території країною в Європі. Розташована Україна на заході материка Євразія, в центральній частині Європи. З 1975 року за Гельсінськими угодами, державні межі в Європі визнані непорушними, і тому числі й України.

1 учень: В минулому Україна була розділена на частини, єдиної держави не існувало. На півдні було розташоване Кримське ханство, яке утворилось у XIV ст. в результаті розпаду Золотої Орди. За рівнем економічного розвитку кримські татари значно відставали від населення України. Вони вели напівкочовий спосіб життя і постійно нападали на нашу країну. Під час цих нападів вони грабували міста і села, спалювали їх, забирали людей у полон. Чоловіків і жінок продавали в рабство; дітей перетворювали на яничарів. Українське населення дуже страждало від цих набігів. Саме на цих землях виникло у XV ст. таке видатне явище, як козацтво.

2 учень: Перші згадки про козаків відносяться до кінця XV ст. Місце, де оселялись козаки, називалось Дике Поле. Це були родючі, але незаселені землі, бо вони найбільше зазнавали нападів з боку кримських татар. Найбільша група людей, що переселялись сюди, — селяни-втікачі, які не витримували жорстокого феодального гноблення. Проте релігійний і національний гніт примушував покидати свої домівки навіть досить заможних людей. Козаки оселялись у зимівниках, їх основним заняттям було землеробство і скотарство. Працювати доводилось озброєними, щоб вчасно встигнути відбити напади татар.

3 учень: Між містами Дніпропетровськ і Запоріжжя Дніпро перетинає Український кристалічний щит і тому, оминаючи його, змінює свій напрямок. У цьому місці тверді кристалічні породи виходять над поверхнею води (вода розмиває їх дуже повільно), утворюючи численні пороги й острови. Поблизу Запоріжжя знаходиться найбільший острів Дніпра — Хортиця. Перша Січ створена в середині XVI ст. Д. Вишневецьким.

Цар турецький к ньому присилає, Байду к собі підмовляє:

«Ой, ти, Байда, та славнесенький,

Будь мені лицар та вірнесенький,

Візьми в мене царівночку,

Будеш паном на всю Вкраїночку!» —

«Твоя, царю, віра проклятая,

Твоя царівночка поганая!»

Ой, крикнув цар на свої гайдуки:

«Візьміть Байду добре в руки,

Візьміть Байду і зв'яжіте,

На гак ребром зачепіте!»

Ой висить Байда та й не день, не два,

Не одну нічку та й не одну годиничку...

Вчитель: Хто ж міг бути козаком на Січі?

Учні дають свої відповіді...

1 учень: кожний чоловік, який виконував умови: говорити українською мовою, сповідувати православ'я і бути не одруженим. Жінкам не дозволялось навіть заходити на територію Січі. Існував випробувальний термін сім років, після чого людину зараховували до Запорізького війська. Пояснюється назва Запорізька (за порогами Дніпра) Січ (від слів — засіка або сікти).

Вчитель: А чим займались козаки в Січі?

Учні відзначають, що головними заняттями були військові походи й підготовка до них. Походи здійснювались на чайках Дніпром на територію Кримського ханства з метою визволення полонених і підкріплення матеріального становища.

2 учень: Січ була українським військом, організованим, дисциплінованим і боєздатним. Козаки виконували роль прикордонників, захищаючи південні кордони України від нападів кримських татар.

Також козаки підтримували селянські повстання в боротьбі проти посилення феодального гніту, брали активну участь у визвольній війні під керівництвом Б. Хмельницького, стояли на сторожі православ'я та української мови. Нам є на кого рівнятись і з кого брати приклад...

3 учень: Громадянин України — це ти і я, це люди, які постійно живуть в Україні, люблять її і є патріотами своєї Вітчизни, готові захищати її територію, ідеали, працювати на її розвиток і процвітання, вчитись, удосконалювати свою майстерність, шанувати традиції, бути законослухняними, знати права і обов'язки, добре знати історію Батьківщини, традиції, мову, культуру, бути добрими, чесними, милосердними, працелюбними.

Вчитель: А зараз ми проведемо конкурс «Чи знаєте ви?»

Вчитель читає запитання (дивись додаток 2), а учні говорять відповіді.

Вчитель: Ну що ж, молодці, ви добре знаєте історію рідного краю. А чи знаєте ви прислів'я про свій край? Вчитель проводить конкурс «Заверши прислів'я» (дивись додаток 3).

Вчитель: Молодці, ви справжні козаки. А що треба дитині для того, щоб відчувати себе справжнім патріотом України, її громадянином? (учні знову висловлюють свої думки).

1 учень: Добре вчитись, щоб у майбутньому оволодіти спеціальністю і приносити користь.

2 учень: Брати активну участь у житті класу і школи, відчувати свою причетність до шкільного життя і до життя країни.

3 учень: Любити природу, берегти і примножувати її багатства: садити сади, ліси, квіти, розчищати джерельця, щоб не міліли річки. Турбуватись про майбутнє нашої держави.

1 учень: Берегти історичні і духовні пам'ятки нашого народу, не руйнувати, а вивчати і творити нову історію рідного краю.

2 учень: Бо, як каже народна мудрість: «Рідна земля і в жмені мила».

3 учень: А ось як про Україну писав Василь Симоненко:

Можна все на світі вибирати, сину,

Вибрати не можна тільки Батьківщину...

Як і матір ми не вибираємо, так не можемо вибрати і Батьківщину, одна вона у нас, одна у цілому світі. Тут наше коріння, тут наша доля.

1 учень: Я — українець, я не малорос,

Пишаюсь родом тисячокорінним.

Тарас за мене мучивсь і боровсь,

Щоб я зродився зерням України.

2 учень: Стаття 65 Конституції нашої держави говорить, що захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України.

3 учень: Наша армія існує для захисту кордонів рідної землі, а не для нападу на інші країни. Щоб захистити Батьківщину в майбутньому, треба змалку полюбляти спорт, бути сильним, спритним, мужнім.

Вчитель: Нам є з кого брати приклад і в наш час – це герої «Небесної сотні», яких значно більше полягло під час акції протесту на Євромайдані у грудні 2013 та лютому 2014 роках. Саме ці герої допомогли повалити корумпований уряд Януковича та його прибічників, а ті, хто залишився живим, зараз в складі Національної гвардії та українського війська безстрашно воюють за цілісність кордонів нашої держави. Давайте хвилиною мовчання пом'янемо всіх тих, хто віддав своє життя за нашу єдину країну (**всі піднімаються...хвилина мовчання**).

Зараз нашій країні як ніколи потрібно бути єдиною та згуртованою. На цілісність нашої держави посягнули вороги і багато наших земляків на сьогодні мобілізовано до лав українського війська. Вони з честю воюють на сході з терористами та російським сепаратистами, відвойовують та захищають кордони нашої держави (вчитель зачитує прізвища). Деякі російські політики, а саме лідер ЛДПР В.В. Жириновський, пропонує поділити нашу державу на шматки між Польщею, Румунією, Венгрією та Росією (дивись додаток 1). Цього ніколи не буде і ми з вами ніколи такого не допустимо!

Українська земля пройшла війни та мир, поразки та перемоги, пишалася вірними синами та доньками, чарувала світ своїми запашними паляницями та мелодійними піснями. Вона була і залишається вірною матір'ю українців, які свято шанують і люблять її.

Тільки людина з добрим і чуйним серцем, роботяща і вольова може бути справжнім патріотом і громадянином своєї держави, по-справжньому любити і захищати, відстоювати її інтереси і приносити велику користь.

Ось і закінчився урок,
Хотілося б вам усім побажати
Добра, і злагоди, й краси,
Щоб для України ви росли.
Хай вам щастить завжди й у всьому,
Не піддавайте серце злому.
Хай Бог усім допомагає
І рідний край оберігає.

Чи знаєте ви:

1. Що означає слово «козак»? (Вершник, вільна людина.)
2. Кого вважали козаки батьком, матір'ю, дружиною та товаришем? (Батько — степ, мати — Січ, дружина — шабля, товариш — кінь.)
3. Де відбулася перша битва в ході визвольної війни? (Під Жовтими Водами.)
4. Чи був гетьман самодержцем? (Ні.)
5. Найважливіша ознака влади в козацькому війську. (Булава.)
6. Що означає для козака слово «чайка»? (Човен.)
7. Найвідоміший козацький танок. (Гопак.)
8. Де розташовувались козацькі табори? (Запорозька Січ.)
9. Народний співець, оспівувач подвигів козаків. (Кобзар.)
10. Голова козацького уряду. (Гетьман.)
11. Про яку деталь козацького вбрання казали: «широкі, як чорне море»? (Шаровари.)
12. Найвідоміша козацька страва. (Куліш.)
13. Перша козацька фортеця, зведена на острові. (Мала Хортиця.)
14. Кому не дозволялося заходити на територію Запорозької Січі? (Жінкам.)
15. Як звали першого козацького гетьмана? (Дмитро Вишневецький.)
16. Що означає слово «тирса»? (Степова висока трава.)
17. Як називали в народі Петра Дорошенка? (Сонце руїни.)
18. Як називали козаків, що перебували на державній службі? (Реєстрові.)
19. Якому гетьманові найбільше «дісталось» від істориків? (Іванові Мазепі.)
20. Автор першої української конституції. (Пилип Орлик.)
21. Центральний орган управління Січі. (Кіш.)
22. Хто і коли наказав руйнувати Січ?
(Російська цариця Катерина II в 1775 році.)
23. Відомий козак, який брав участь більше як у п'ятдесяти битвах.
(Іван Сірко.)

Заверши прислів'я:

1. За рідний край ... (і життя віддай).
2. Або перемогу добути, ... (або вдома не бути).
3. Кров не водиця, ... (проливати не годиться).
4. До булави треба ... (голови).
5. Де козак, ... (там і слава).
6. Степ та воля — ... (козацька доля).
7. Козацькому роду ... (нема переводу).
8. Береженого Бог береже, а козака ... (шабля стереже).
10. Хочеш спокою — ... (готуйся до бою).
11. Терпи, козаче, ... (отаманом будеш).
12. Коли стелиться доріжка, козакові... (не до ліжка.)
13. Хліб та вода — ... (козацька їда.)